

100 let

požárního sboru

V CHUDENICÍCH

1884 - 1984

Úvodem

U příležitosti 100. výročí založení našeho hasičského — dnes požárního sboru — předkládáme vám tento almanach, zpracovaný podle záznamů kronikářských a dochovaných dokladů.

Jeho vydáním chceme pozdravit nejen své významné výročí, ale všem, kteří jej budou prohlížet a číst, přiblížit činnost dobrovolné požární ochrany.

Náš sbor, vzniklý v osmdesátých letech minulého století, plnil od svého založení úkoly národní a osvětové, přečkal dobu první světové války, dočkal se vzniku Československé republiky, přetrpěl hitlerovskou okupaci a s nadšením uvítal osvobození naší vlasti Sovětskou armádou.

Své 100. výročí záslužné činnosti může oslavit radostně a hrdě. To jej však také do budoucnosti zavazuje, aby na dobrých základech, postavených zakladateli hasičského sboru a jejich následovníky, budoval pevnou požární ochranu.

S tímto předsevzetím vstupuje do další stovky své úspěšné činnosti jako důležitá složka Národní fronty.

V Chudenicích v červnu 1984

Jaroslav Lucák,
předseda ZO SPO

Jan Ryneš,
předseda MNV

Z počátků požární ochrany

V minulosti valná většina domů, stodol, stájí a kůlen bývala buď celá dřevěná nebo měla střechy kryté došky, případně šindelem. Ve stodolách, na půdách, ve stájích bylo množství sena, slámy, v kůlnách a na dvoře hranice dříví a jiných hořlavých hmot. Nebezpečí vzniku požáru tu bylo veliké. Často nedostatek vody, malé znalosti lidí, kteří se snažili oheň uhasit, nedostatek hasebního nářadí — to vše vedlo k tomu, že požár mnohdy zničil celá města nebo vesnice.

Proto začala být vydávána různá opatření k zabránění vzniku a k hašení požáru. Ještě před založením hasičského sboru v Chudenicích setkáváme se v obecních účtech od roku 1777 s položkami na potřeby proti ohni. Byly to zpočátku jen žebříky, háky a vědra. Teprve inventář z roku 1792 uvádí poprvé dřevěnou stříkačku a jednu stříkačku z bílého plechu. — Z ochranných opatření bylo také vydávání tzv. požárních řádů. V Chudenicích se zachoval jeden z prvních z roku 1836 — tedy ještě z doby poddanství, v němž se uvádí jako shromaždiště a velitelství při požáru u kostela a kde je určeno, kolik lidí a z kterých domovních čísel nastoupí ke stříkačkám, žebříkům, s háky, k donáše a přivázení vody. Celkem tu byly zapojeny 103 osoby.

Hasičská tradice v našem kraji

Vlastní hasičská organizace má v naší zemi 120letou tradici. Zrodila se a vzrůstala na podkladě ušlechtilého smyslu pracujícího člověka ve městě i na vesnici pro vzájemnou kolektivní pomoc, když došlo k neštěstí a byl sousedův dům zachvácen požárem, nebo když došlo k povodni či jiné přírodní katastrofě. Pomáhat obětavě druh druhu, spojovat síly pro tuto pomoc — to byla živná půda, z níž vzniklo masové hnutí hasičstva u nás.

Na našem klatovském, sousedním domažlickém a tehdejším přeštickém okrese projevilo se toto hnutí zejména v sedmdesátých letech minulého století. Začalo zakládání požárních sborů, a to nejprve ve městech a podle jejich vzoru i ve větších obcích okresu, pod vedením vyšší jednotky — župy.

Mezi nejstarší hasičské župy země České patřila Župa klatovská. Rozlehlost této župy přiměla delegáty okolních sborů roku 1879 k založení Okresní jednoty hasičských sborů politického okresu klatovského a přeštického. Roku 1880 byla tato jednota přijata za člena Ústřední jednoty hasičských sborů v Čechách.

Tehdejší jednota pracovala společně s jednotou sokolskou. Staraly se o zdokonalení technického výcviku, snažily se opatřovat prostředky pro pomoc zraněným hasičům v požární službě, pečovaly o vdovy a sirotky po zemřelých hasičích a postupně zakládaly nové sbory.

Založení a historie dobrovolného hasičského sboru v Chudenicích

Mezi nejprřednější a nejstarší hasičské sbory patří sbor klatovský. Tehdy v roce 1874 povolali do Klatov Václava Kohla od pražského městského hasičského sboru, aby založil sbor dobrovolných hasičů v Klatovech a jako velitel byl pro zřízení dalších hasičských sborů na okrese organizátorem a rádcem. Jedním z prvních se stal roku 1884 i sbor dobrovolných hasičů v Chudenicích.

Po předchozí přípravné činnosti a schválení sborových stanov, které podepsali: starosta obce Tomáš Kadlec z čí. 20, Josef Roubal z čí. 58 a Václav Bláha z čí. 17 — jako radní obce — byla svolána na 8. července 1884 valná hromada, kterou zahájil a o významu hasičstva a jeho poslání na ní promluvil spisovatel P. Josef Souhrada. Valnou hromadou byl zvolen předsedou hospodářský správce Josef Steiner, jednatelem učitel Karel Vorreith, pokladníkem účetní velkostatku Eduard Běhálek, velitelem hospodářský účetní Leoš Běhálek, místopředsedou Jan Jelínek a dalšími členy výboru František Jelínek, Václav Ryneš, Václav Bláha a Josef Roubal.

Při schůzi bylo usneseno, aby každý člen složil zápisné 50 krejcarů. Majitel panství Evžen Černín daroval sboru 100 zlatých a slíbil přispívat ročně částkou 60 zlatých. Studenti z Chudenic darovali sboru 32 zlatých 43 krejcarů a za tento dar stali se zakládajícími členy. Takový byl tedy první finanční základ sboru, který měl zpočátku 7 členů zakládajících, 28

činných a 17 přispívajících. Byl včleněn do Okresní hasičské jednoty pro okres Klatovy a Přeštice a byly mu přiděleny obce: Chudenice, Chocomyšl, Kaničky, Bezpravovice, Lučice, Slatina, Pušperk a Čekanice.

Prvního hašení požáru zúčastnil se sbor 8. července 1885 v Hříchovicích na okrese domažlickém s darovanou již velkou mosaznou stříkačkou, zakoupenou v roce 1880 pro celé chudenické panství. V roce 1886 byla zakoupena obcí chudenickou nová stříkačka za 320 zlatých na splátky. Nejprve byla umístěna u kováře Josefa Houdka čí. 121 a později u Václava Krsa čí. 123. V roce 1891 byla zřízena prvá hasičská zbrojnice při obecním domku arestním v Záblatí. Po jejím zrušení postavena v roce 1899 nová zbrojnice na Hradčanech a pořízeno nové hasičské ležiště. V roce 1892 byla zakoupena od firmy Smekal druhá jednoproudni stříkačka za 750 zlatých. O zakoupení motorové stříkačky usiloval sbor po řadu let a založil k tomuto účelu i příslušný fond. Ke koupi motorové stříkačky však došlo až v květnu 1934 a k jejímu slavnostnímu odhalení v červnu téhož roku u příležitosti 50. jubilejní valné hromady, spojené se sjezdem rodáků.

Rok od roku přibývalo členů činných i přispívajících, neboť sbor neměl zajištěny pravidelné finanční prostředky z pokladny obecní a byl mnohdy odkázán pouze na příspěvky svých členů, dary a výnosy ze spolkových podniků. Přesto prováděl i činnost podpůrnou a osvětovou. V roce 1900 založil »domácí sborovou nemocenskou pokladnu« pro podporu členů v nemoci anebo když by upadli do tísnivých finančních poměrů. Založil spolkovou knihovnu, později sdruženou s knihovnou Národní jednoty Pošumavské, které se staly v roce 1921 součástí Husovy obecní knihovny s dnešním pojmenováním Místní lidová knihovna.

Rušivě do činnosti hasičstva zasáhla především první světová válka, kdy valná část členstva musela narukovat již při vyhlášení všeobecné mobilizace a zbývající členové byli stále na vojnu odváděni. Po čtyřech letech strádání a bolu přišel konečně historický rok 1918, který přinesl vznik Československé republiky a s ním národu nový život, jímž byli prodchnuti i čeští hasiči — ti, kteří se vraceli z války, i ti, kteří zastupovali sbor po dobu války doma. Bohužel i v řadách požárníků vzpomínáme padlých vojínů, i těch, kteří podlehlí později chorobám, jejichž zárodky si z války přinesli.

Neméně kruté jsou vzpomínky na období mnichovské zrady, okleštění druhé republiky a německé okupace za protektorá-

tu. Ani v těchto těžkých dobách hasičstvo nezklamalo a upřímně vítalo, když se počaly rýsovat první červánky naší svobody, která plně zazářila v květnových dnech 1945 posvěcena krví bojovníků na pražských barikádách a Rudé armády — Osvoboditelky.

Poválečné budovatelské úsilí se projevilo i na oživlé činnosti hasičstva, a to zejména po roce 1948, kdy z iniciativy ÚV Komunistické strany Československa byl v roce 1950 vydán zákon č. 62, v němž péči o požárnictví převzaly místní národní výbory a požární sbory se staly jejich výkonnými orgány. Nový zákon vyřešil úhradu nákladů, spojených s výkonem požární ochrany. Vznikla nová organizace Místní jednota požární ochrany. V roce 1951 byly zřízeny krajské a okresní sekretariáty požární ochrany a současně obnoveny okrsky. Do chudnického okrsku patří v současné době tyto požární sbory: Chudenice, Lučice, Bezpravovice, Slatina, Trnčí s Chlumskou, Ježovy, Biřkov, Křenice s Kamenem a Přetín.

K dalšímu přejmenování organizace na Československý svaz požární ochrany došlo v r. 1953 a po schválení zákona o československé federaci v roce 1968 na Svaz požární ochrany.

Teprve po vydání zákona č. 62/1950 Sb. byli požárníci zbaveni peněžních starostí při opatřování výzbroje a výstroje, protože příslušnou položkou v řádném rozpočtu MNV je na to pamatováno.

Nákladnější vybavení jsou vyššími orgány převáděna hospodářskými smlouvami na MNV. Tak byl na MNV v Chudenicích převeden v roce 1977 dopravní automobil A-30 a v roce 1983 auto s cisternou CAS-25. To si vyžádalo důkladnou úpravu nynější zbrojnice z autobusové garáže u budovy MNV a přípojky ústředního topení z budovy základní školy, kterou si provedli požárníci svépomocí.

Současné vybavení sboru svědčí o tom, že se naši požárníci mohou v dnešní době plně věnovat svým hlavním úkolům, to je provádění protipožárních prohlídek, zvyšování akceschopnosti sboru, přebírání požární techniky a zbrojnice do socialistické péče, rozšiřování členské základny též o ženy a mládež i plnění ostatních budovatelských úkolů.

V tomto směru se může chudnický požární sbor pochlubit pěknými výsledky. Díky soustavné prevenci došlo od roku 1945 v Chudenicích pouze ke třem požárům budov a ostatní lesní nebo polní požáry byly vždy pohotově bez větších škod zlikvidovány. Akceschopnost dokázal dále chudnický požární sbor jak v námětových cvičeních, tak v soutěžích i v získávání od-

znaku »Vzorný požárník«. Plněním brigádnických hodin z každoročně uzavíraných závazků přispívá sbor k prospěchu výstavby, zemědělství i jiných odvětví našeho hospodářství.

Členové SPO věnují stále větší péči a pozornost ochraně vyrobených hodnot před požáry a svým příkladem získávají spolupracovníky a občany k aktivní účasti na ochraně bohatství naší socialistické společnosti. Vzorem nezištnosti a obětavosti jsou jim zakládající členové sboru, mnozí předchůdci, kterých se za uplynulých sto let vystřídalo nemálo, i ti, kterým budou u příležitosti 100. výročí založení požárního sboru v Chudenicích udělena vyznamenání, předány diplomy za zásluhy a věrnou práci v požární ochraně.

Věříme, že naši požárníci budou i nadále se všemi pracujícími s nadšením plnit úkoly dalšího rozvoje naší socialistické vlasti a pokračovat v úsilí o zachování a upevnění světového míru.

Činovníci požárního sboru v Chudenicích od roku 1884

Starostové a předsedové:

Josef Steiner	1884 — 1887
Eduard Běhálek	1887 — 1906
Josef Procházka	1906 — 1908
František Přichystal	1908 — 1910
Karel Zeman	1910 — 1911
František Pučelík	1911 — 1912
Hynek Balák	1912 — 1915
Jakub Průcha	1915 — 1919
Hynek Balák	1919 — 1925
Jakub Průcha	1925 — 1930
Hynek Siegl	1930 — 1939
Josef Kocián st.	1939 — 1948
Václav Pučelík	1948 — 1954
Václav Kubát	1954 — 1975
Jaroslav Lucák	1975 —

Okresní velitelé z Chudenic:

Václav Kadlec Josef Jindřich

Velitelé:

Leoš Běhálek	Václav Kocián
Antonín Janda	Josef Kadlec
Václav Sommer	Tomáš Holý
Tomáš Toušl	Josef Soukup
Karel Zeman	Josef Jindřich
Hynek Balák	Jan Kotík
Hynek Siegl	Jaroslav Lucák
Karel Pučelík	Jan Ryneš ml.
Josef Kocián	Josef Kadlec
Josef Kadlec	Josef Pospíšil

Jednatelé:

Karel Vorreith	Václav Kubec
Antonín Janda	Jan Šavel
František Pučelík	Karel Macán
Václav Sommer	Jaroslav Siegl
Karel Zeman	Josef Kubec
Josef Procházka	Jan Ryneš ml.
Jan Třkal	Josef Jindřich
Jan Balák	

Pokladníci:

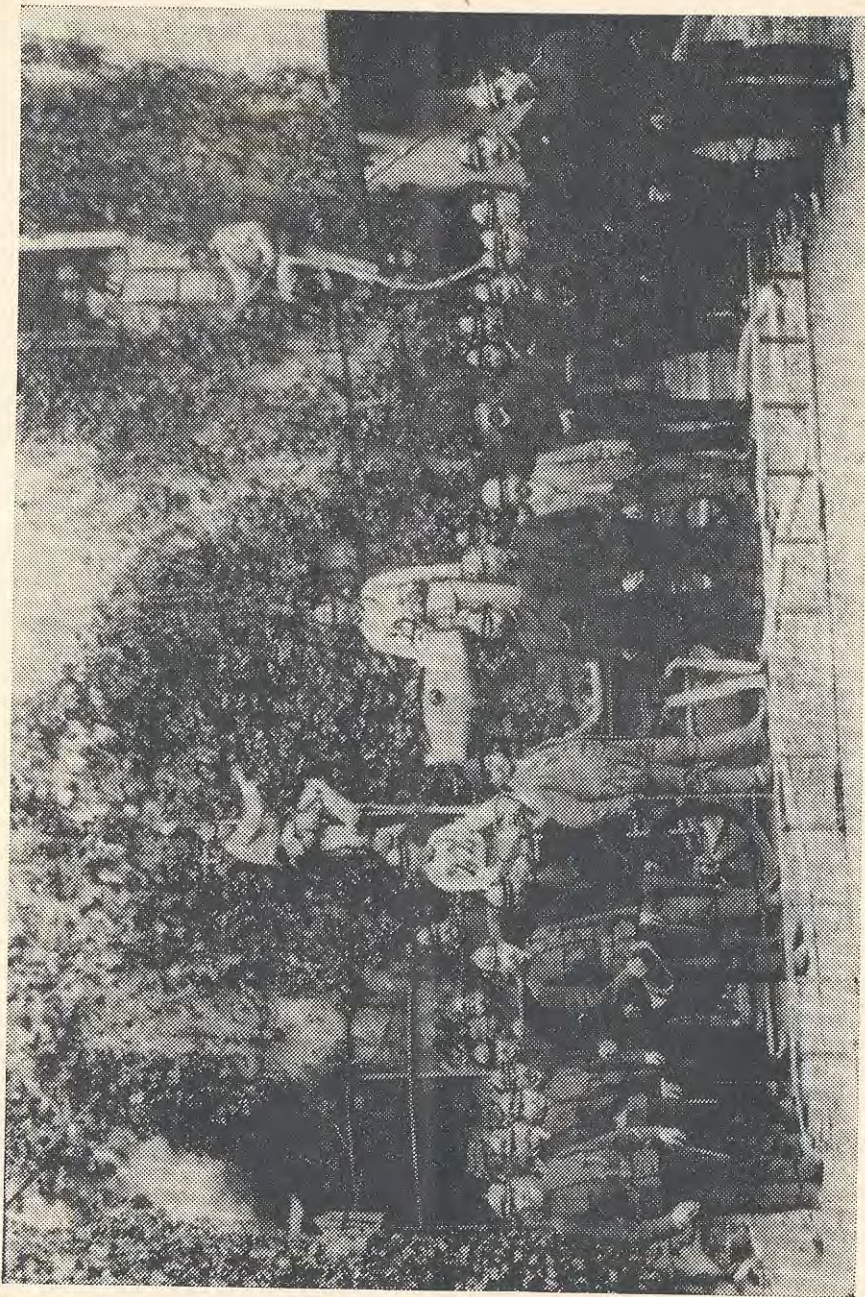
Eduard Běhálek	František Houdek st.
Karel Vorreith	Václav Kadlec
Jakub Bláha	Josef Štefl
Karel Pek	

Výbor požárního sboru v Chudenicích v jubilejním roce 1984

Předseda	Jaroslav Lucák
Místopředseda	Václav Pek
Referent polit. vých. práce	Štefan Kozák
Referent prevence	Zdeněk Hasenöhrl
Velitel	Josef Pospíšil
Jednatel	Josef Jindřich
Hospodář	Josef Štefl
Organizační referent	Štefan Kozák
Materiál. tech. referent	František Tesař
Referent mládeže	Karel Žák
Členové výboru	Václav Bláha
	Karel Bláha

Požární sbor v Chudenicích v roce 100. výročí svého založení má

47 členů — z toho 5 žen

Prameny:

Kroniky městečka Chudenic I., II., III. a IV. díl
Kronika a zápisy požárního sboru v Chudenicích

Výstřížková dokumentace k obecní kronice

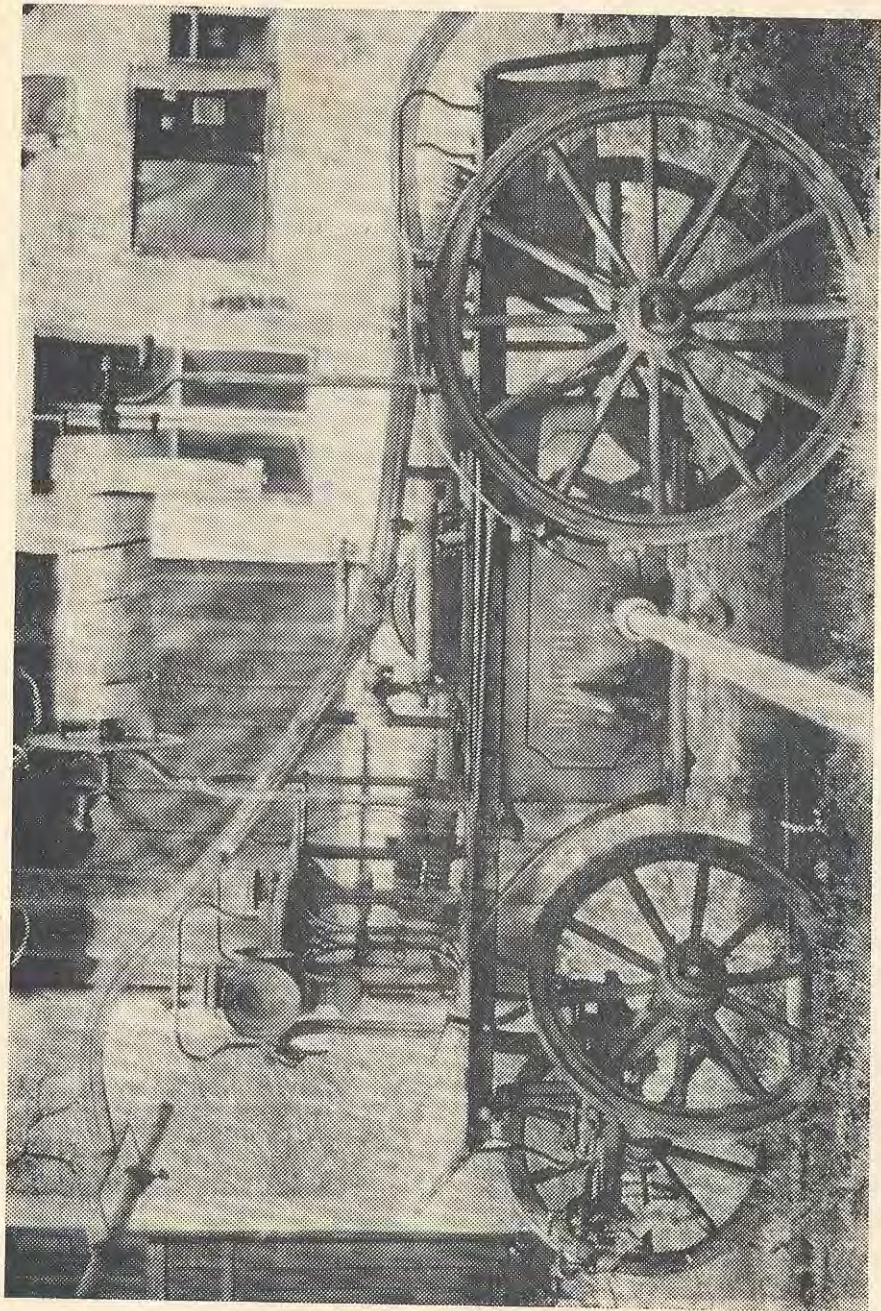
Požární řád pro městečko Chudenice od roku 1836
(německý text)

Český hasič, ročník VII., čís. 13 z. d. 10. července 1886
redaktor a vydavatel Max Čermák, Klatovy
(výpis z okresního muzea v Klatovech)

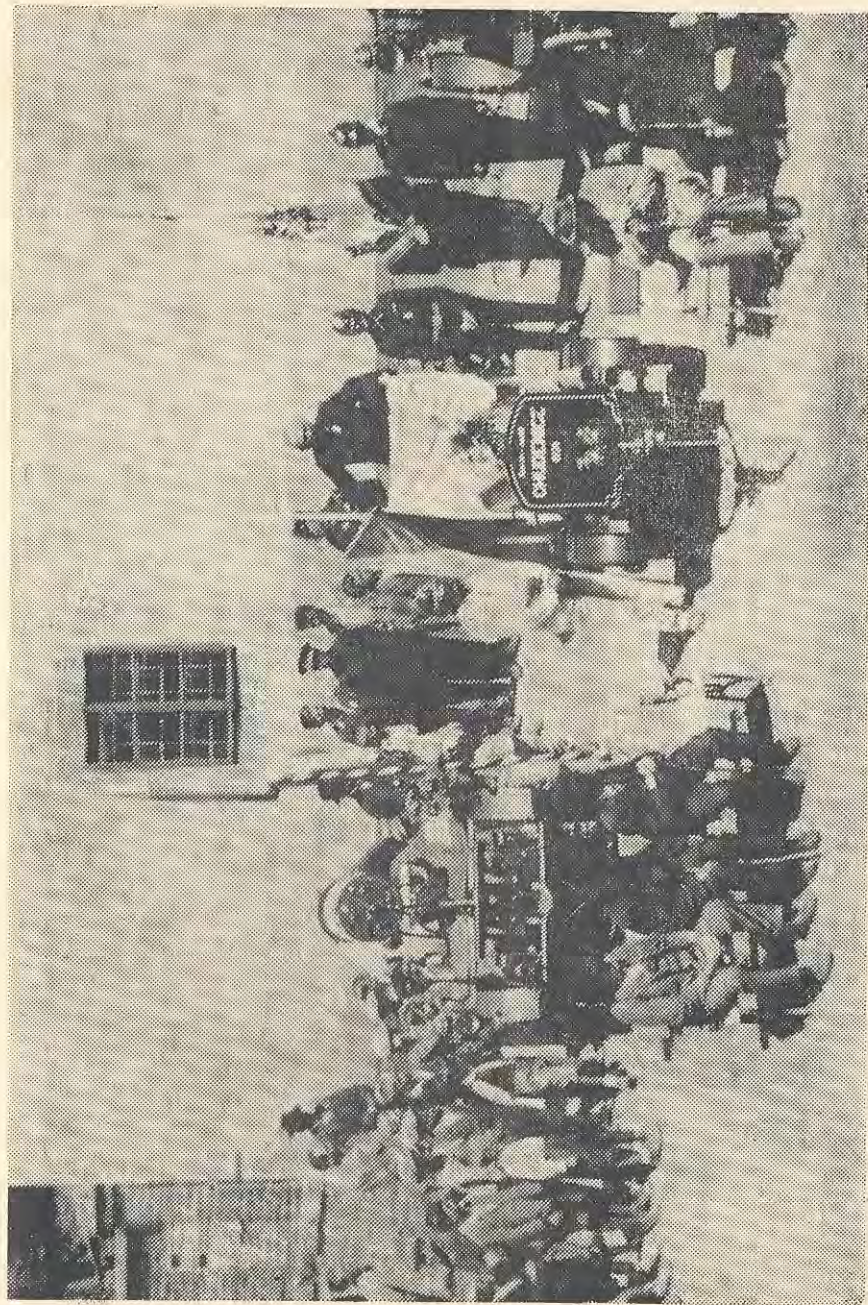
Původní seznam všech přihlášených členů
k dobrovolnému sboru hasičů v Chudenicích

Žádost sboru dobrovolných hasičů v Chudenicích o přijetí
do svazku Okresní jednoty hasičských sborů politických
okresů Klatovy a Přeštica — z 22. srpna 1884

Sbor dobrovolných hasičů v Chudenicích, založený v r. 1884. Jeho členové z r. 1890 na fotografii s první požární stříkačkou z r. 1886, zleva do prava: Wolfgang Kotáb čp. 10, Tomáš Toušl čp. 1, Václav Soukup čp. 6, Hynek Siegl čp. 115, Karel Štěpánek čp. 44, Josef Štejl čp. 64, Josef Bušek čp. 113, Karel Kraus čp. 37, Tomáš Kadlec čp. 20, Jan Rýdl čp. 41, Matěj Ryneš čp. 22, František Čížek čp. 16, Josef Ulrych čp. 64, Josef Behenský čp. 80, František Jelínek čp. 43, Josef Roubal čp. 1, Jan Kocián čp. 49, Antonín Janda čp. 133, Eduard Běhálek čp. 1, Karel Vorreith čp. 42, Jan Křen čp. 100, Vít Homolka čp. 29, Karel Hostaš čp. 97, Matěj Hostaš čp. 97, Vojtěch Kubec čp. 122, Josef Roubal čp. 58, Jiří Hůrka čp. 99.

Požární ruční stříkačka z roku 1886

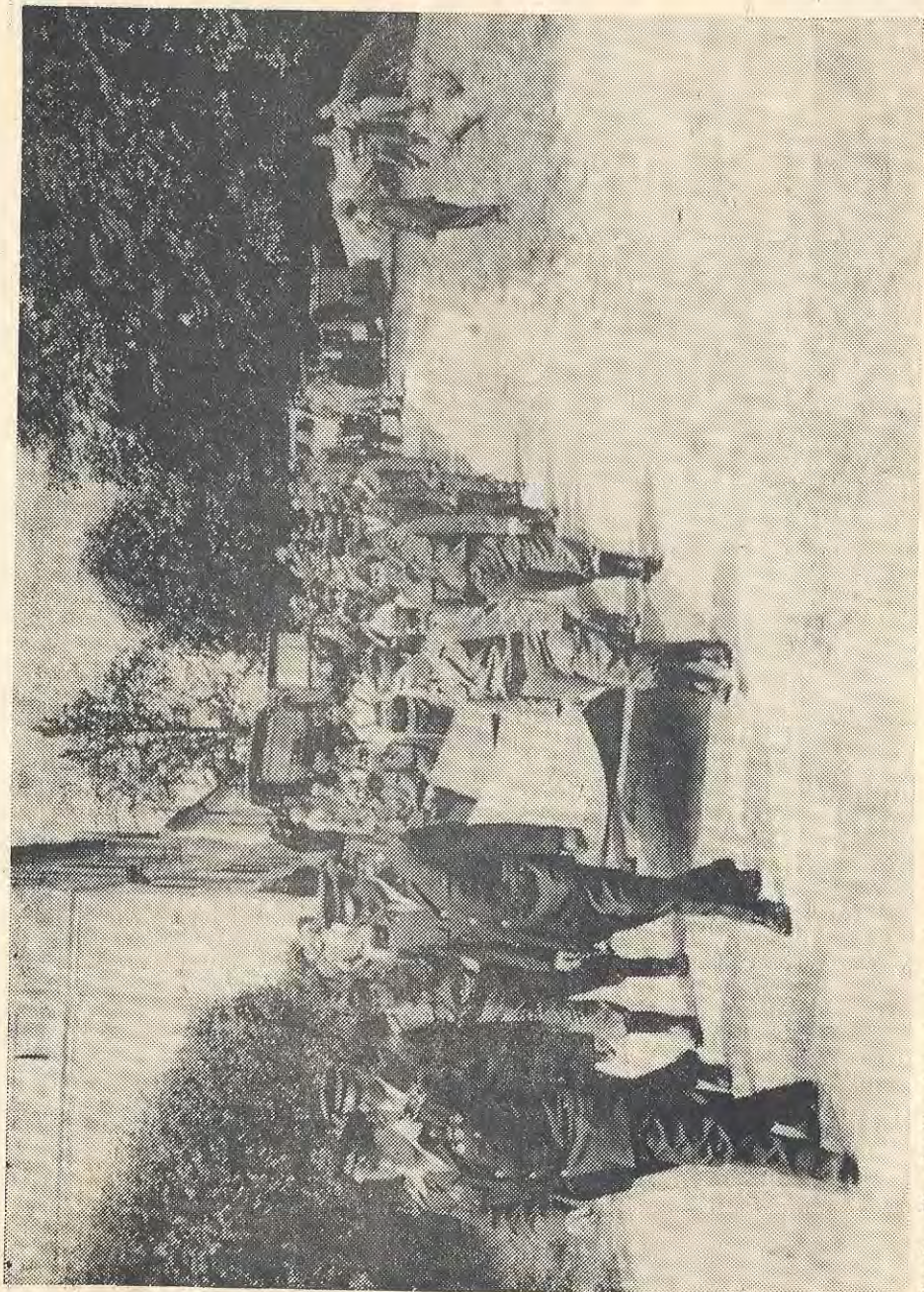
Osijavy, 50. výročí založení požárního sboru v Chudenticích — 1934

Požární družstvo žáků s cvičiteli — 1965

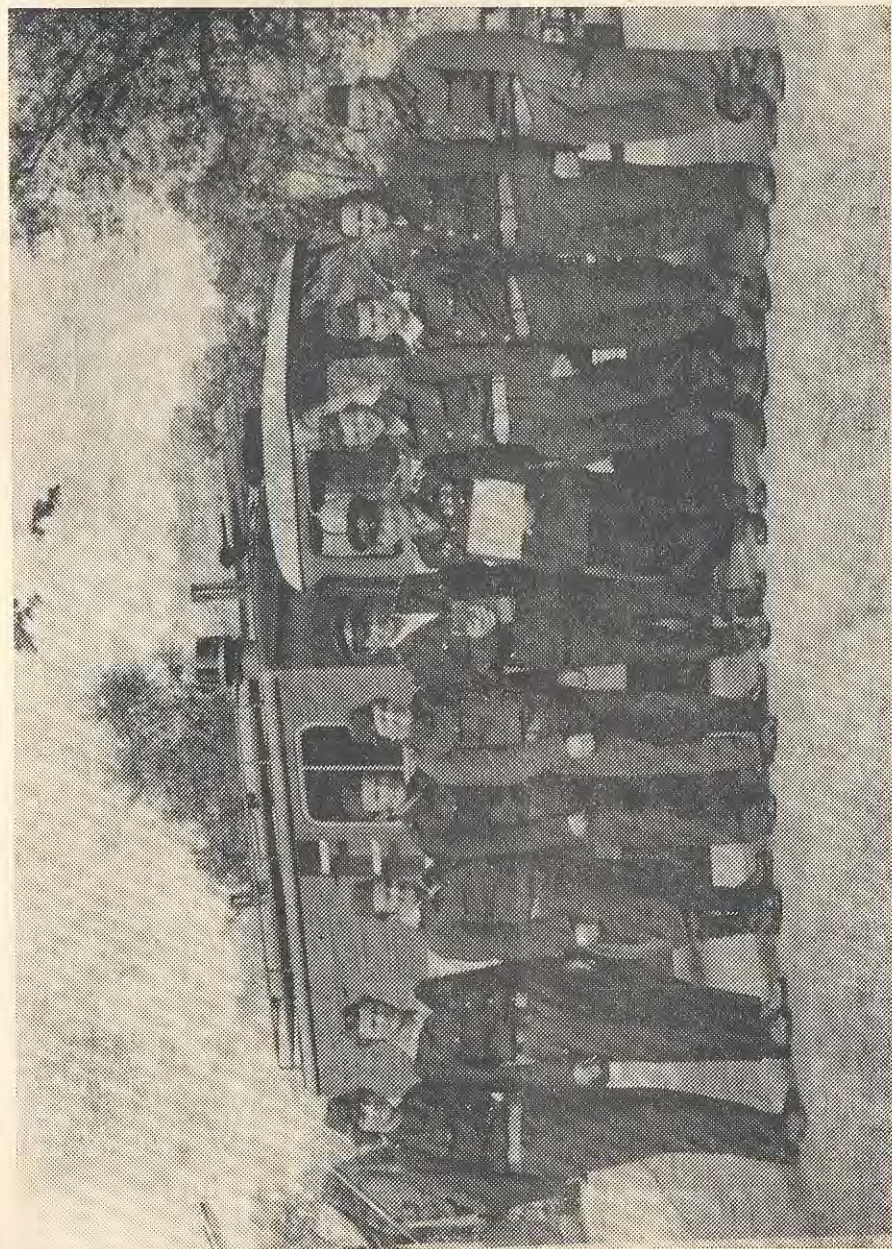

Mladší požární družstvo — 1965

18

Z oslav 90. výročí založení požárního sboru — 1974

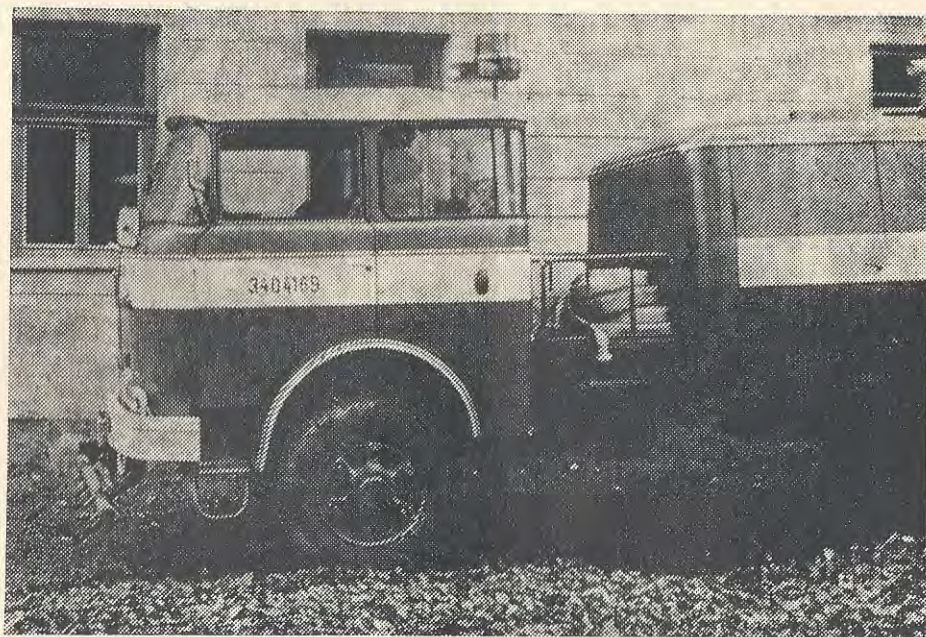

19

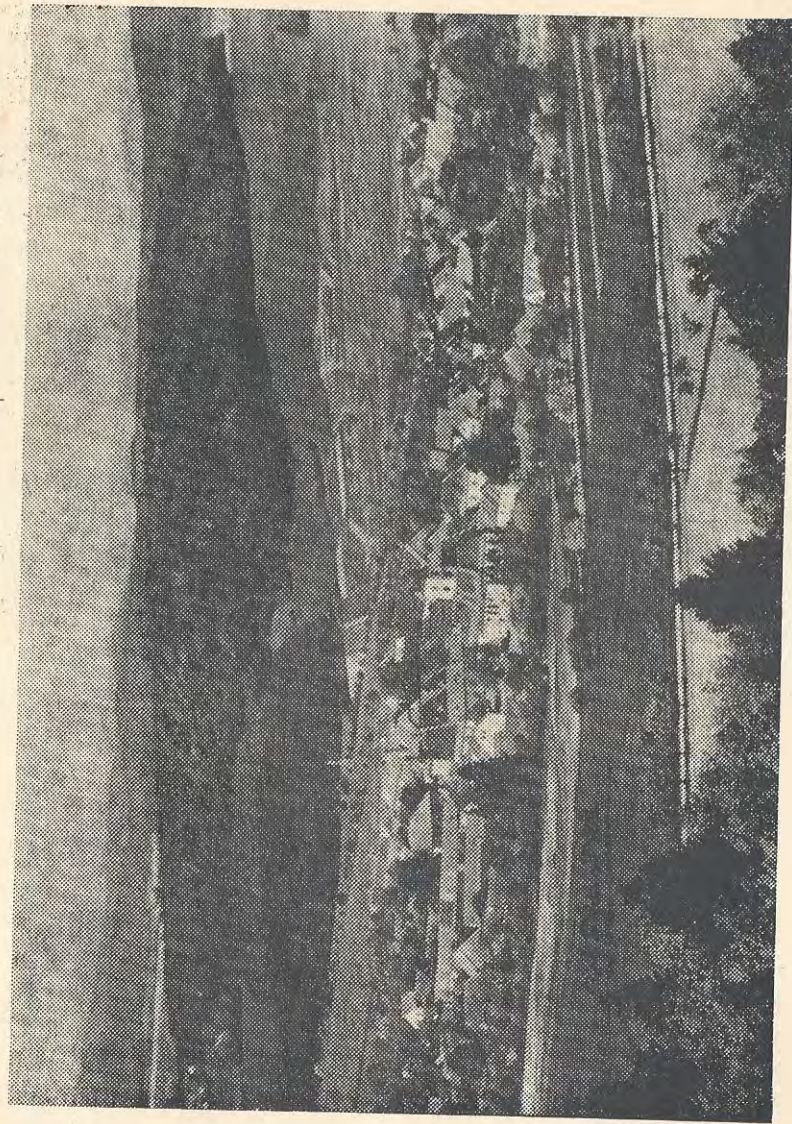
Požární družstvo s novou technikou — 1979

Z oslav 1. máje ve Švihově

Cisternová automobilová stříkačka — 1983

Sto let požárního sboru v Chudenicích

Zpracoval Josef Burda

Technická a grafická úprava Josef Kubec,

fotografie z archívu ZO SPO Chudenice

Tisk povolil ONV, odbor kultury v Klatovech, čj. kult. 403-16-30-84

Vydal SPO a MNV v Chudenicích — Neprodejný zájmový tisk

Vytiskla Stráž, tiskařské závody, n. p., provoz 104 Klatovy

Základní organizace Svazu požární ochrany v Chudenicích

Vás srdečně zve dne 24. června 1984

na oslavu

**100. výročí založení
požárního sboru
v Chudenicích**

Program :

9.00 hodin – Výstava požární techniky před starým zámkem

11.00 hodin – Promenádní koncert před starým zámkem

13.00 hodin – Sraz účastníků a požárních jednotek v zámeckém objektu s ukázkou záchrany osob s víceposchodových budov

13.30 hodin – Odchod účastníků a požárních jednotek s hudbou na cvičiště u Zámku Lázeň

14.15 hodin – Zahájení

Soutěž požárních družstev

Ukázka zásahu staré a nové techniky

18.00 hodin – Taneční veselice na parketu v přírodě pod zámkem – Při slavnosti účinkuje hudba s. Jandy